

دوشنبه 9 تیر 1399 - 7 ذی‌قعدة 1441 - 29 ژوئن 2020

قیام مردم عراق به رهبری "آیت‌الله شیرازی" علیه استعمار انگلیس (1299 ش)

قیام مردم عراق به رهبری "آیت‌الله شیرازی" علیه استعمار انگلیس (1299 ش)، با شروع جنگ جهانی اول، انگلیس به بهانه جلوگیری از نفوذ آلمان، با نیروی نظامی خود از دهانه شطالعرب به عراق که جزو قلمرو عثمانی بود، حمله کرد. مردم مسلمان عراق که در این اشغال تحت سلطه اجانب قرار گرفته بودند، با رهبری علمای دین دست به جهاد علیه اشغالگران انگلیس زدند. در این حرکت علمای عراق نه تنها حکم جهاد صادر کردند، بلکه خود در جبهه‌های مختلف شرکت کرده، به مقابله با نیروهای بیگانه پرداختند. از جمله این رهبران دینی میرزا محمد تقی شیرازی است که حکم جهادی وی نیروی مقاومت را در برابر مهاجمان تریق کرد و همگان را وارد عرصه جهاد نمود. وی روح مبارزه با انگلستان را در کالبد مسلمانان دمید و خود شجاعانه برای به دست آوردن حقوق پایمال شده عراقیان قیام کرد. ایشان، فتوای تاریخی و حماسی خویش را که غیرت وطنی و دینی مردم عراق را به جوش آورد، در نهم تیرماه 1299 صادر کرد و مردم عراق را برای جهاد مقدس در مقابل بریتانیای تجاوزگر مهیا ساخت. در پی صدور این فتوا، انقلابی ملی و اسلامی معروف به انقلاب 1920 عراق تبلور یافت که سرانجام به رهایی عراق از تسلط انگلستان منجر شد.

وفات امیرخسرو دهلوی، از عارفان و شاعران نامدار پارسی گوی هندوستان، امیر ناصرالدین ابوالحسن خسرو بن امیر سیف الدین محمود دهلوی از عارفان و شاعران نامدار پارسی گوی هندوستان، در نیمه دوم قرن هفتم و اوایل قرن هشتم هجری می زیست؛ وی در سال ۶۵۱ ق چشم به جهان گشود. پدرش سیف الدین محمود از امرای قبیله «لاچین» از ترکان ختایی ماوراءالنهر بوده است. در روزگار حمله و استیلای قوم تاتار، امیر سیف الدین محمود مانند بسیاری از ساکنان نواحی شرقی فلات ایران به هندوستان عزیمت کرد و این مصادف با پادشاهی «شمس الدین التتمش» (۶۰۷ ق تا ۶۳۳ ق) بر دهلی بود. امیر سیف الدین محمود به خدمت این پادشاه درآمد. این شاعر نامدار بخش عمده زندگی خود را در خدمت به سلاطین مختلف روزگارش گذراند، با این حال، دست ارادتی که به سلطان المشایخ روزگار خود «شیخ نظام الدین محمد بن احمد دهلوی» مشهور به نظام اولیا (متوفی ۷۲۵ ق) داد و تربیتی که از او یافت، در حوزه تصوف نیز به او مقام و مرتبه ویژه ای بخشید و تالو آموزه های حکمی و عرفانی در اشعار او کاملاً آشکار است. او این آموزه ها را با بهره گیری از آثار استادان نامدار ادب فارسی به ویژه سعدی، نظامی، سنایی و خاقانی در اوج فصاحت و شیوایی عرضه می دارد. امیرخسرو به نظم و نثر آثار فراوانی دارد. در غزل از پیروان سعدی بود، در قصیده از شاعران قرن ششم، خاصه سنایی و خاقانی تقلید می کرد و در مثنوی تابع نظامی گنجوی بود؛ وی یکی از پرکارترین شاعران پارسی گوی و در این باب حقا کم نظیر است. جامی می گوید او ۹۹ کتاب تصنیف کرده است و از قول امیرخسرو نقل کرده اند که اشعارش از چهارصد هزار بیش تر و از پانصد هزار کم تر است. مهارتی که نظامی گنجوی در تنظیم و ترتیب منظومه های خود به کار برده بود، باعث شد که آثار او مورد تقلید شاعران بعد از وی قرار گیرد. اولین کسی که از وی تقلید کرد امیرخسرو دهلوی بود و بعد از شاعران دیگری نیز از نظامی تقلید کرده اند اما وی یکی از موفق ترین مقلدان نظامی است. هم چنین بعضی از قداما معتقد بودند که اولین نشانه های وقوع گویی در اشعار امیرخسرو پیدا می شود. سبک او بین عراقی و هندی است. با وجود این که امیرخسرو غالب اشعارش را با تقلید و اقتباس از شاعران بزرگ سروده است، باید پذیرفت که به یاری طبع روان و ذوق خدادادی و نیز به سبب این که او در محیط جدیدی از ادب فارسی تربیت شده و لهجه ای نو و ترکیباتی تازه و اندیشه هایی خاص نصیبش شده بود، طبعاً تازگی های بسیار در سخن وی مشاهده می شود و بسیاری از مضامین نو و ابیات منتخب در آثار او ملاحظه می گردد و مسلماً به همین سبب است که شاعران و نویسندگان بعد از او بارها به استادی یاد کرده اند. آثار منظوم امیرخسرو عبارت اند از: الف) دیوان قصاید و غزلیات. ب) خمسه ای که به تقلید از نظامی سروده است؛ مطلع الانوار در جواب مخزن الاسرار نظامی؛ شیرین و خسرو در جواب خسرو و شیرین؛ مجنون و لیلی در جواب لیلی و مجنون؛ آینه اسکندری در جواب اسکندرنامه نظامی؛ هشت بهشت در جواب هفت پیکر نظامی. ج) مثنوی های دیگر از قبیل قران السعیدین. آثار مثنوی امیرخسرو نیز بدین شرح است: الف) خزائن الفتوح، معروف به تاریخ علایی در تاریخ سلطان علاء الدین محمد خلجی. ب) رسایل الاعجاز یا اعجاز خسروی، در ذکر قواعد انشاء زبان فارسی

تولد "انتهان اگروپری" نه‌سندده شهر فرانسه (1900م)
انتوان دو سینت اگروپری داستان نویس فرانسوی در 29 جولای 1900م در شهر لئون فرانسه به دنیا آمد. وی پس از طی تحصیلات خود به نیروی هوایی فرانسه پیوست و در کنار آن به نویسندگی پرداخت. اگروپری در 29 سالگی اولین اثر خود را با الهام از وقایع زندگی خود در کتابی به نام پیک جنوب منتشر کرد و با چاپ کتاب &rlm؛ های بعدی خود، به شهرت دست یافت. اما آن &rlm؛ چه سینت اگروپری را به شهرت جهانی رسانید کتاب شازده کوچولو بود که آن را در سال 1943م منتشر نمود. این کتاب اگرچه برای کودکان نگاشته شده، اما پر از نکات دقیق و عمیق روانی و شاه &rlm؛ کاری جاویدان است که تصاویر ذهنی را با مفاهیم فلسفی درهم آمیخته است. زندگی از دیدگاه اگروپری، حادثه &rlm؛ ای بیش نیست

چه در قلمرو کار و چه در چارچوب روح و اندیشه. در داستان‌های اگزوپری که برگرفته از تجربیات شخصی اوست، وجدان و اخلاق حاکم می‌باشد و بلندطبعی و شهامت روحی نمایان است. وی اگرچه به عنوان یک خلبان، راه‌های طولانی را در فضا پیمود، اما از زندگی، احساسی مبهم و غم‌انگیز دارد. وی نویسنده‌ای شاعر و مخترعی با استعداد و مردی متفکر است. در آثار او تخیل‌های نویسنده‌ای انسان دوست دیده می‌شود که در دنیای اخلاق و وجدان به سر می‌برد و فلسفه‌اش را از عالم عینی و واقعی بیرون می‌کشد. از اگزوپری آثار دیگری نیز برجای مانده که پرواز شبانه، سرزمین آدمیان و خلبان جنگ از آن جمله است. آنتوان سنت اگزوپری سرانجام در 31 جولای 1944م در جریان یک مأموریت هوایی بر فراز فرانسه، در هنگامه جنگ جهانی دوم، بر اثر سقوط هواپیمایش، در سن 44 سالگی کشته شد.

تولد "جیمز رابینسون" مهندس و فیلسوف امریکایی، (1863م) جیمز هاروی رابینسون، فیلسوف و مورخ آمریکایی در 29 ژوئن 1863م به دنیا آمد. وی پس از گذراندن دوران تحصیل، از 29 سالگی به عنوان استاد تاریخ دانشگاه کلمبیا مشغول به تدریس شد و 27 سال در این شغل خدمت کرد. رابینسون، تاریخ را وسیله‌ای برای درک و فهم مجموع زندگی می‌دانست و تاریخ یک ملت را تنها فصلی از تاریخ و داستان جهان می‌شمرد. او ضمن اشاره به گذشته تاریخ بشری و آینده قابل پیش‌بینی با توجه به امکانات موجود، مسئله خودبینی و برتری یک ملت را امری سخیف و خنده‌دار می‌خواند و به طور کلی و به صورت طبیعی، خودبزرگ‌بینی و برتراندیشی فرد را نیز مضحک می‌پنداشت. از دیدگاه فلسفی، رابینسون معتقد بود که وحدت قومی سرانجام به وحدت جهانی می‌انجامد. به سخن دیگر، قدرت فلسفی او در پیوسته و واحد دیدن زندگی تبلور پیدا می‌نمود. از رابینسون آثار متعددی بر جای مانده که مقدمه‌های بر تاریخ اروپای غربی، بشری کردن دانش و آزمایش تمدن از آن جمله است. جیمز هاروی رابینسون سرانجام در شانزدهم فوریه 1936م در هفتادوسه سالگی درگذشت.

تشنکا، بنیاد نهاد، جهت نحوه تقسیم و اعطاء جهان نوین، (1900م) آلفرد نوبل، شیمی‌دان و مخترع سوئدی در 21 اکتبر 1833م به دنیا آمد. وی تحصیلات ابتدایی را در استکهلم و تعلیمات عالی را در سن‌پترزبورگ گذراند و علاوه بر فراگیری رشته‌های زبان و شیمی توانست گواهینامه‌های در زبان سوئدی، روسی، انگلیسی، فرانسوی و آلمانی دریافت نماید. وی پس از سفری به کشورهای اروپایی، در سال 1863م به سوئد بازگشت و سال بعد از آن در پی آزمایش‌های مکرر موفق شد تا دینامیت را به عنوان مهیب‌ترین مواد منفجره اختراع نماید. این ماده انفجاری گرچه انقلاب بزرگی در کارهای امر کشف معادن، راه‌سازی و حفر تونل به وجود آورد ولی علی‌رغم میل نوبل، در راه تهیه سلاح‌های جنگی و کشتار و تخریب نیز به کار گرفته شد. آلفرد نوبل علاوه بر آن در زمینه‌های گوناگون موفق به ثبت 355 امتیاز نامه از اختراعات و ابتکارات خود شد و با بهره‌برداری سریع از این اختراعات به ایجاد 90 کارخانه و شرکت در 20 کشور جهان دست زد. کسب درآمدهای فراوان و گسترش سرمایه نوبل از یک طرف و بهره‌برداری از اختراع اصلی وی، دینامیت، در جنگ و خون‌ریزی باعث شد تا وی در وصیت‌نامه‌های که به تاریخ 27 نوامبر 1895م تدوین نمود سود ناشی از سرمایه‌گذاری‌هایش، به افراد و دانشمندان رشته‌های فیزیک، شیمی، پزشکی، ادبیات و صلح اختصاص دهد. این وصیت‌نامه پس از مرگ وی باز شد و پس از حل اختلافات وراثت و نیز کشورهای محل سرمایه‌گذاری نوبل، سرانجام در 29 ژوئن 1900م، پادشاه سوئد تأسیس بنیاد نوبل را اعلام نمود. در نهایت، جایزه نوبل که مبلغ آن، یک میلیون دلار است، از سال 1905م به فیزیک‌دانان، شیمی‌دانان، پزشکان، نویسندگان برجسته و ادیبان و منادیان صلح در سراسر جهان اهداء شد و از کارهای علمی، ادبی و انسان‌دوستانه آنان، بدین وسیله تقدیر به عمل آمده است. هرچند جوایز نوبل در طی یک‌صد سال گذشته، از بزرگان بسیاری تجلیل به عمل آورده و کارهای علمی و خدمات آنان به عالم بشریت را ستوده است ولی در برخی موارد، آلت دست سیاست‌مداران و گروه‌های فشار بین‌المللی قرار گرفته و اعتبار آن زیر سؤال رفته است. جایزه نوبل همچنان سالیانه توسط هیأت‌های مختلف و کمیته‌های تخصصی اهدا می‌گردد.

آغاز جنگ دوم بالکان بر کشته‌های اروپایی در بالکان (1913م) در سال 1912م در جنگ اول بالکان، بلغارستان، صربستان، یونان و مونته‌نگرو که جزو قلمرو عثمانی بودند، علیه این امپراتوری شورش کردند و به علت ضعف عثمانی‌ها، موفق به کسب استقلال شدند. به این ترتیب، حدود هشتاد درصد از متصرفات عثمانی در اروپا از کنترل این امپراتوری خارج گردید. اما فاتحین جنگ اول بالکان نتوانستند در مورد تقسیم سرزمین‌های به دست آمده، به توافق برسند و به همین دلیل، در 29 ژوئن 1913م جنگ دوم بالکان نیز آغاز شد. در این جنگ، بلغارستان با مجموعه کشورهای صربستان، یونان، مونته‌نگرو، رومانی و عثمانی وارد جنگ شد و چون خود را تنها دید، پیشنهاد صلح داد. سرانجام پیمان صلح منعقد شد و بر اساس قرارداد صلح بخارست، بلغارستان، قسمت‌هایی از سرزمین‌های عثمانی را که تصرف کرده بود به صربستان، رومانی، یونان و مونته‌نگرو واگذار کرد. جنگ‌های بالکان در واقع زمینه‌ساز جنگ جهانی اول بود که از سال 1914 آغاز شد.